

PREDICATORIULU SATEANULUI ROMANU

SCRIERE PERIODICA

pentru

predici si alti articuli dein sfer'a basericésca.

Predica la serb. ss. Apostoli Petru si Paulu.

*Cene se va sú in muntele Domnului si cene va stá
in loculu celu santu alu lui? Psalmu XXIII.
v. 3.*

Intieptii vechimei, cá se póta infaciosiá virtutea in tóta marimea sa, díceau: cá este unu munte inaltu, cu o culme frumósa si placuta, infrumsetiata cu totu feliulu de flori si cu multa aroma; cá culmea ace'a e provediuta cu tóte acele, ce ar' poté oftá anim'a omului si cá in mediu-loculu acelei culme este frumós'a locuintia a virtutiei. Dara pre langa tóta intieptiunea si invetiatur'a loru, calea, carea duce catra ace'a culme, nu o-au potutu aretá; inse de acést'a nece avemu de a ne mirá, pentru-cá unulu fiacare erá numai omu, si cá omu avé aplecarele sale omenesci, cari 'lu tieneau legatu de ceste pamentesci.

Singuru isvorului intieptiunei, lui Isusu Christosu i-s'a conservatu glori'a, ca luându pre umerii-i raniti crucea cea grea, se ne arete calea acést'a. Dara cene ar' fi sí sciutu mai bene calea catra muntele virtutiei si a fericirei, decâtu intieptiunea lui Domnedieu, carea s'a scoboritu de acolo? — Si Elu, cá se nu ratecimu in calea fericirei, ne

dà urmatoriulu indreptariu: *Eu sum calea celu-ce vře se vina dupa mene* — adeca pre muntele virtutiei si a fericirei — *se se lapeda de sene, se-si ié crucea s'a si se vina dupa mene!* ¹⁾

Pare-mi-se că vedu câtu de aspru, câtu de rigorosu se pare unor'a din fiii lumei acesteia, indreptariulu acest'a, dictatu de acel'a ce nu póte insielá. Si óre pentru-ce? — Apoi numai pentru ace'a — dıcu ei — că e cu nepotintia, cá unu omu pamenteanu, se póta urmarı pre unu Domnedieu; unu moritoriu pre celu nemoritoriu; unu pecatosu pre celu mai santu intre angeri. Nece-odata dara nece odata in muntele fericirei nu potemu ajunge! Vorbe golé! Ori-ce omu afla vorba frumósa pre partea sa. Dara cá acesti crestini se nu despereze, maic'a baserica astadı le pune inainte doi santi, cari togm'a ace'a natura avéu care avemu si noi, togm'a pre ace'a cale s'au nascutu pre care si noi, togm'a asia au cunoscutu pecatulu, precum noi; dara l'au incungiuratu, seau deplansu mai cu amaru de câtu noi. Acesti santi, suntu Petru si Paulu. — Petru pentru o temere momentana, la cuventulu unei servitórie se lapeda de Christosu. Paulu, candu erá Saulu, a persecutatu cu sabia si focu baseric'a lui Christosu. Petru amplandu-se de darulu si grati'a divina, fú mai marele apostoliloru si capulu basericeii; Paulu se facú invetiatoriulu toturoru poporeloru, pana la marginea lumei.

Si acumu déca acesti-a intru tóte ne-au fostu noue asemenea, si totusi — de-sı pre langa mai multe alunecari — s'au potutu suf in muntele fericirei, óre pre noi ce ne impedecca dela acést'a? Intre cele multe Iubitiloru! doue una că suntemu prea lenesi, prea gıngasi, si de-

¹⁾ Ev. Marcu c. VIII. v. 34.

spre acést'a va fí vorba in partea prima; éra alt'a, cà nu tienemu indreptariulu datu de conducatoriulu Christosu, despre-ce in partea a dou'a.

Pana voiu vorbí despre aceste doue, me rogu de atentiune.

I.

Suntu unii crestini, cari muntele, pre care stralucesce cetatea virtutiei, pre turnulu carei-a se areta crucea meriteloru lui Christosu mantuatoriulu, 'lu privescu numai dela pól'a lui si apoi dîcu: o frumosu-i! o minunatu-i! dara ce cale grea, ce cale coltiurósa duce intr'acolo, mfi de pie-deci! nu e cu potintia a ajunge acolo! — Inchipuire desiérta! Cumcà calea ar' fí grea si coltiurósa, o dîcu numai din inchipuire si nu din esperientia si totusi suntu mai aplecati a crede inchipuirei decátu mieloru de martiri, cari togmai pre ace'a cale au ajunsu la fericire.

Unii cá acesti'a numai la póla remanu; mirare, ca omulu, care intru tóte voiesce a fí celu deantaiu si celu mai alesu, inca si acolo unde nu póte ajunge; aci mai bucurosu ren ne josu decátu susu, va se dîca in tóte cele alalte lucruri se imbéta de gloria si marire; éra ací se orbesce de fumulu dela pól'a muntelui. Numai la póla remanu spre a documentá, cà-i guvernéza trupulu, care trage la pamentu si nu spiritulu, care insetéza dupa fericire.

Nu dîcu eu, cà déca ar' trebuí se mérga in acelu munte in hinteie ori carutie pompose, seau togma cu calea ferata, colea pre clas'a prima, si numai din curiositate, spre a-si face o dí placuta, o dí de distragere; atunci ar' caletorí pre muntele fericirei si apoi s'ar' convinge despre fericirea ce esista acolo.

Dara ce nenorocire, ce piedeca mare, cà inca pana

acuma, pre acestu munte, nece drumu facutu, nece cale ferata nu este, ci numai o cararusia angusta si neamblata; dara cale ferata ori drumu facutu nece că va fi vre-odata, pentru-că mantuitoriulu nostru Isusu Christosu nu in carutia, ci pedestru, udandu calea cu scumpu sangele seş, si-a dusu crucea cea grea pre muntele capatîneloru de unde a isvoritu fericirea. — Cu unu cuventu cei lenesi, cei gingasi numai la pól'a muntelui remanu, cá se arete că suntu mai pucinu, decâtu cei ce au caletoritu pre acésta cale.

Suntu altu feliu de crestini, cari aru voi se mérga pre acelu munte, dara atât'a alegu si in o cale si in alt'a, pana-ce-i apuca intunereculu noptiei si atunci cauta se remana la pól'a muntelui. Lenea si gingasí'a e caus'a, de le trece atât'a tempu in alegerea căiloru. Acesti'a mai bene se invertescu decâtu mergu, mai bene ratecescu decâtu caletorescu! Multîmea ace'a de judei, pre cari i-a condusu Moise, patrudieci de ani au ratecitu in desiertulu Arabiei si totusi nu inaintáu spre Canaan; togm'a asia se intempla si cu acesti'a, se totu pregatescu, nu 40 de ani, ci unii 60—70 de ani, inse candu e omulu de 70 ani cum va poté suf la dealu, candu si pre locu planu merge cu greu?! Nu este ce alege in aceste căi, un'a e cá si alt'a, ce se negu, căm strimta căm coltiurósa; dara se nu ne mirámu, că pre langa ace'a că pucini caletorescu pre ea, e de ace'a natura, cătu chiaru si lui Christosu numai spini i-a produsu, căci neavendu unde se-si plece capulu, se nascú in staululu viteloru necuventatórie, necurmatu a patimitu si in urma fú restignitu pre cruce carea ne-a deschisu calea catra mantuire. Pre acésta cale l'au urmaritu toti martirii, pre acésta cale-lu urmarescu toti acei'a, cari 'si iubescu mantuirea sufletului.

Mai suntu unii crestini, cari pornindu pre calea virtutiei, cu celu de antaiu pasu li-se pare că calca pre spini si cu unu „vai grozavu“ se intorcu indereptu. O ómeni delicati, o ómeni gingasi! asia tare ve temeti de spini? au in petrecerile lumi acestei'a nu suntu spini? Inchipuesce-ti numai, Iubite crestine! déca te-ar' apucá o unda de apa, au nu si briciulu si sabi'a le-ai prinde numai se-ti scapi viéti'a, si atunci, candu ai pornitu se esi din intunereculu pecatelor la o viéti'a mai dulce mai fericita, te sparfi si de unu spinu? Seau dóra vei díce: „n'am ce face, dóra pre o cale atátu de grea, atátu de neamblata, nu e cu potintia a merge.“ Me iérta, Iubite crestine, déca 'ti dícu, că tóta escus'a tí-e fora temeiu, pentru-că vrei a cunósce calea virtutiei din unu singuru pasu. Te insieli, ca pre calea virtutiei suntu si statiuni placute, nu stà ea numai din spini, ci si flori placutu-mirositorie inca poti affá pre acésta cale.

Dar' én' spune-mi dreptu cu ce nu te poti impacá pre calea virtutiei? Dóra cu ace'a că trebue se lucri, trebue se asudi si ostenesci? Crede-me că mai multi suntu intre cei lenesi cari 'si urescu viéti'a decâtu intre cei-ce lucra, seau pre calea pecatului nu este lucru? Cu câta frica si temere este impreunatu numai furtulu de o nópte? Privește numai la unu scumpu, la unu avaru, cum se sfarma, cum se necasiesce, cum flamandiesce, cum tremura de frigu numai cá se adune bani preste bani? Si óre de ce atátia bani? De buna-séma nu pentru ace'a că ar' avé lipsa de ei, nu, că-i tiene legati cu siepte acie; ci aduna pentru-că se nu aiba altii, pentru-că scumpetea e sora dulce cu invidi'a — pism'a — si nedespartíta de ea.

Seau dóra te sparfi pre calea virtutiei că trebue se asudí? O iubite! aduti aminte cu câtu trebue se asudi

mai multu numai la o petrecere de jocu, carea tiene pana in alb'a dîua? Ori-ce piedeca pe calea virtutiei tî-se pare mare, éra pre cealalta ori-câtu de mare se fia tî-se pare mica. Bine a dîsu unu scrietoriu: ca mai multu ne costa iadulu decâtu raiulu si totusi iadulu are mai multi concurenti! Si in urma déca pre calea virtutiei trebuie se suferimu, de buna-séma cà si in piati'a lunei trebuie, si inca mai multu. Si apoi ce dobândimu pre ambe càile? In piati'a lunei celu-ce dobândește mai multu, dobândește coron'a unei tieri; pre calea virtutiei, celu-ce dobândește mai pucinu, dobândește coron'a fericirei. Aici pre pamentu coron'a e trecutória, colo tiene in eternu. Si açumu déca pentru unu lucru atâtu de bagatelu si trecutoriul alergamu dî si nópte: urméza ca dela fericire, de modulu de, a dobandí coron'a fericirei numai lenea ne impiedeca.

Alta piedeca pre acést'a cale este si ace'a cà nu tienu indreptariulu datu de Isusu Christosu, inse despre acést'a in partea a

II.

Aretandu-se Isusu Christosu in lume, in persón'a lui s'a aretatu unu omu nou, unu invetiatoriu nou, prin urmare a trebuitu se aduca si o invetiatura noua. Pentru-cà de atunci de candu stramósi'a nóstra Ev'a a inceputu a ascultá prelegeri in scól'a sierpelui insielatoriu, mai multe invetiaturi corupte, si cu intentiune de a corumpe, au inceputu a domní in lume. E dreptu, cà Isusu, Domnedieu-omulu, poté face cá insielatiunea diavolului se cada precumu piere róu'a la ivírea sórelui, dara intieleptiunea divina a benevoitu, cá adevverulu se aiba si contrari cá asia se se póta probá, cá aurulu in focu. Si acést'a e caus'a de in lume suntu dóue scóle si mfi de

pareri, mîi de opiniuni. Din aceste scôle un'a e alui Christosu, a adevărului, alt'a e a diavolului, a insielatiunei, si asia se au un'a catra alt'a cá foculu cu ap'a, cá lumin'a cu intunereculu.

In scól'a lui Christosu invétia omulu cà este o viétia de veci; in a diavolului, cà afora de lumea acést'a nu este nemica; — deci nece-decátu nu trebue se ne miramu déca unu Epicureu, asceptandu tóte numai dela trupu, nu cutéza a-si redicá ochii catra ceriu.

Dara viéti'a unui crestinu nu se marginesce in lumea acést'a, lumea lui cea statornica nu e pamentulu acest'a, raiulu lui nu e trupulu, — nu, càci elu inca aici pre pamentu fiendu, prin credintia si sperare este partasiu ceriuiui. Pentru crestinu pamentulu acest'a nu este alta, decâtu unu campu de lupta, si déca 'si va finí resboiulu cu gloria, va primí coron'a dreptatiei. Pentru crestinu viéti'a acést'a nu este decâtu unu anu de proba, si déca-lu va împlení cu statornicía, se va inscrie in catalogulu santiloru. Pentru crestinu viéti'a acést'a nu este alta, decâtu o caletoria, la capetulu carei'a 'lu ascépta respilat'a.

Acum unu atare crestinu, care nu voiesce a se luptá, nu voiesce a-si împlení anulu de proba cu statornicía, forá numai trândavesce, unulu cá acel'a, de buna-séma, nu póte face alt'a, decâtu se contradíca adevéureloru predicate de marele invetiatoriu Isusu Christosu. Unor'a cá acestor'a in daru le díce Christosu cà celu-ce va dá seau va lasá cev'a in numele lui, va capetá insutitu, cà nu-lu credu. Asia-dara Iubitiloru! cà banii totu omulu voiesce a sí-i inmultí! Christosu ne promite, ca déca-i vomu dá lui seau in numele lui unu florenu, ne va dá pentru elu o suta, deci amu capetá la suta cá m 10.000 percente, si totusi lui nu-i dâmu, ci mai bucurosu i-dâmu ómeniloru, cari

pentru 100 floreni ne dau 6—8 percente, luandu afora cele nelegale. Ma inca-i dămu si la de acei'a, cari nu ne dau nimic'a, ci si capitalulu 'lu ducu. Unui judeu, care mangesce pre atat'a papiru, (— areta palm'a —) si-si pune numele de desuptu, i-credemu că ne vá platí; éra lui Christosu, care, spre intarirea dîseloru sale, lasà a se scríe patru evangellii mari si prin santii evangelisti: Mateu, Marcu, Luc'a si Joanu cá prin atâti'a martori le-a intaritu si sigilatu, nu-i credemu.

Pre tóte dîlele vedemu, că se intempla in casele nóstre: acumu ne vine unu agentu, acumu altulu, unulu dela o banca altulu dela alt'a si ne invita se ne asecuramu viéti'a, adeca ca dupa mortea nóstra óre-cine se capete una anumita suma de bani....

Si ce facemu? Pre agentu nu l'amu vediutu de candu e lumea, ma ce e mai multu nece nu vorbesce cu noi in limb'a nóstra ci aretandu-ne nesce hartfulí, si vorbindu-ne dulce si despre munti de auru: ne induplicămu; éra candu e vorb'a de asecurarea in adeveru a vietiei dupa mórte, in daru vinu doispredece apostoli si dupa ei mfi de urmatori ai loru, cá toti atâti'a agenti ai lui Christosu si ne invita la asecurarea vietiei dupa mórte: nu le credemu. La Mateiu dîce Isusu: „Fericiti cei seraci cu spiritulu, că acelor'a este imperatí'a ceriului!“ Cine o crede ast'a? Imperatí'a ceriului toti amu vré a o dobandí, éra seracu cu spiritulu nece unulu. Iubiti pre inamicii vostri — dîce scriptur'a, — faceti bene cu densii. Cine o crede si face acést'a? Au nu se tiene astadi resbunarea de gloria si impaciuirea de cea mai mare slabitiune. La s. Luc'a se dîce: Cine se umilesc se va inaltia si cine se inaltia se va umilí. Dara cine o crede ast'a? Adi lumea despre celu umilitu si blandu, dîce că-i simplu, prostu;

éra despre unu flusturatu, care arunca cu bard'a in luna, dîce, că e cavaleru, voinicu. — Desfrenatulu nu va gustá dulceti'a imperatfei de veci — dîce Domnulu. Dara cine o crede ast'a? precandu adî pecatulu desfrenarei intru atât'a s'a latfitu in câtu mai totu trupulu si-a pierdutu calea sa.....

In urma dîce Christosu: totu celu-ce pecatuesce in ura, a vatematu intréga legea. Ei dara cine o crede acést'a? Au nu vedemu că adî ómenii alegu in articlii de credintia, cum alegu marfa in bolta, un'a e prea grosa, alt'a e prea nu sciu cum; dara se scie acesti'a că credinti'a bisericeii e cá o naia facuta din mai multe particele, numai una de vei luá, tóta se cufunda in adînculu marei.

Dara precum totu omulu se iubesc pre sene si fericirea sufletului seu, căci intrebati si pre celu mai impietritu, că ce aru vré se fia, si de buna séma va respunde, fericitu; — intogm'a si inca mai multu ne-a iubitu pre noi mantuatoriulu, candu pentru mantuirea acelor'a, cari se abatu dela calea, care duce catra muntele fericirei, calea adeverului, le-a datu unu midilocu, prin care se se póta întórce la calea dreptatiei si acestu midilocu, acestu lacu, in care scaldandu-se morbosulu spiritualu, ese curatu, este: penitinti'a. O bunatate nespusa alui Domnedieu este acést'a, prin care voiesce cá nime se nu móra in pecatu, ci se se întórca si se fia víu. *Tîena dara penitintia cu Davidu toti câti au omoritu pre Urie si au imbraciosiatu pre Betsabe; — tiena penitintia cu Pavelu toti, câti nu numai se lapeda de Christosu; dara 'lu chiaru restignescu; — tiena penitintia cu Zacheu toti, câti au luat camete insrite si vâmi indicite si scoborindu-se depre smochinulu foradelegiloru, se complaneze tôte.*

Acumu, Iubitiloru! dupa-ce veduramu cumu-si inchi-

puiau cei vechi fericirea si cà pre noi ce ne impiedeca dela fericire, si cà s. baserica adî ne areta dóue modele de imitatu: se vedemu activitatea ulterioara a ss. apostoli Petru si Paulu.

Dupa-ce acesti apostoli intru tóte au urmatu esemplu-lui si indreptariului lui Christosu, dupa-ce au predicatu cuventulu lui Domnedieu mai la tóta lumea; dupa-ce au intemeliatu mai multe baserece: la anulu 67 dupa Christosu — sub imperatulu Nerone — Petru fú restignitu pre cruce si inca, la cererea lui, cu capulu in diosu; éra Paulu fú omoritu prin sabia. Ambii in ace'a-si dî si-au luatú coron'a meritelu; totu in ace'a-si dî s'au mutatu in curțile Domnului. Ei au moritu, dara pre mormentele loru straluce cea mai pompósa baserica din lume; ei au moritu, dara baseric'a intemeiata de ei, credinti'a predicata de ei: acum de 19 1/2 seclii susta, si va sustá. Au nu s'a implenitú ací ce'a-ce dîce Isusu: „Ce ve temeti pucinu credintiosi, eu cu voi sum pana la capetulu lumei.“ De acést'a promisiune fura încuragiati santii apostoli Petru si Paulu si de ace'a n'a fostu tentatiune — ispita — pre care se nu-o fî invinsu; nu erá ace'a greutate pre calea fericirei, pre care se nu o fî facutu usióra. Ei ne-au datú unu esemplu frumosu, ca de sí calea virtutiei e cãm coltiurósa, totusi nu e neam-blavera, nu suntú asia piedeci pentru cari nu ne-amu poté suí in muntele fericirei. Acolo ne ascépta eroii credintiei, cari, cá se potemu ajunge acolo, prin virtutea loru ne lumineza calea, se intrepunu la Domnedieu, cá se ne primésca in ace'a fericire de care se bucura ei astadî. AMINU.

Teodoru Petrisioru,
profesoriu.

Predica pentru Dominec'a a II dupa Rosalie.

Si a strabatutu Isusu tota Galile'a, invetiandu in adunarile loru, si predicându evangeli'a imperatiei. Mat. ev. c IV v. 23.

Invetiatoriulu domnedieescu Isusu Christosu chiaru atunci a adusu pre pamentu lumin'a credintiei domnedieesci, candu totu pamentulu cu intunecime si poporele cu cétia grea erau acoperite, — atunci, candu pre tota faci'a pamentului nu erá unu locu, nu unu punctu, de unde se stralucésca omeniloru lumin'a credintiei celei adeverate, — ba si celu mai intieptu si poternicu — neamu — poporu, lipsitu de o credintia adeverata imbraciosiá ratecirele si peccatele de a caroru veninu tota lumea erá cuprinsa; dar' a sositu plinirea tempului s'a ivitu domnedieésc'a radia, si *poporulu celu ce amblá intru intunerecu a vedíutu lumina mare,* ¹⁾ *si celoru ce siedeau in laturea si in umbr'a mortii lumina a resarítu loru;* ²⁾ s'a aretatu lucéferulu mantuirei, care dela resarítu pana la apusu, dela mediadi pâna la media-nopte 'si resfirá radiale sale mantuitorie, — lumina imprascie inainte, si in urm'a lui resare viétia si fericire.

Acestu lucéferu e Isusu Christosu Rescumperatoriulu genului omenescu, care indata cu venirea s'a a inceputu a reversá radiale domnedieesciloru invetiaturi intre fii omeniloru cu Christosu a resarítu sórele sufletescu alu legei noue, s'a scoborítu celu dintru inaltime, cá se lumineze, celoru ce siedeau intru intunerecu si in umbr'a mortiei, si se indrepteze pasii nostri pre calea pabei. — Cuventulu po-

¹⁾ Isaia IX. v. 2.

²⁾ Mateiu IV. 16.

ternicu alu acestui Invetiatoriu domnedieescu a strabatutu in tote anghiurile pamentului si a datu resunetu atatu in curtile pompóse ale imperatiloru, catu si in colibele simple ale bietului cersitoriu, a amblatu tote partile pamentului in faci'a lunei invetiendu poporele si predicundu Evangelia imperatiei ceriului, — (asia ni spune s. ev. de astadi): *si a strabatutu Isusu tota Galilea invetiandu in adunarile loru si predicundu evangeli'a imperatiei.* 1)

Acést'a Evangelia, acestu cuventu domnedieescu, acést'a invetiatura santa si mantuitoria a incredintiatu Christosu S. M. Baserice ca se o vestésca toturoru omeniloru pana la capetulu lunei, si celu ce va crede *si se va botesá mantui-se-va, 'era celu ce nu va crede oséndi-se-va* 2).

Se vedemu acumu crestiniloru, ce putere are cuventulu lui Domnedieu in I-a si ce folosu mare aduce ascultarea si primirea aceluia in II parte, fiti cu buna ascultare.

I.

Domnedieu voiesce cá toti omenii se se mantuesca si se venia la cunoscinti'a adevverului, pentru ace'a a tramisu pre unulu nascutu Fiiulu seu Is. Christosu la noi pre pamentu, cá prin vestirea cuventului domnedieescu se ni lumineze mintea, cá se cunoscemu si se intielegemu scopulu si tient'a nostra pentru care suntemu ziditi, si cá prin faptele si vieti'a lui cea santa se ne indemne la asemenea fapte bune si viétia santa, — *luati jugulu meu, si ve invetiati dela mine, cá blandu sum si umilitu la anima si veti aflá repausu sufleteloru vostre!* 3) Si intru adevveru candu

1) Mateiu IV. 23.

• 2) Marcu XVI. v. 16.

3) Mateiu XI. 29.

amblá Domnulu N. Is. Christosu pre pamentu invetiandu poporele si predicandu Evangeli'a, nã erá o anima asia rece si impetrãta, carea la cuvintele dulci ale lui se nu se incaldiésca de bucuria si se nu se aprinda spre cea mai mare iubire catra Domnedieu si ura catra pecate, — nu se affá unulu, carui'a se nu i-se fia deschisu ochii sufletului spre primirea invetiaturei lui Christosu, si se nu fia simțtu poterea cea domnedieésca, care lucrá in anim'a lui cuventulu lui Domnedieu.

Iubitiloru crestini! Totu acel'a-si cuventu alu lui Domnedieu si acum, totu aceasi invetiatura domnedieésca, ce a vestitu Christosu totu aceasi potere si spre acelu folosu, adeca spre binele de obsce si spre mantuirea sufleteloru, se vestesce si astadi cuventulu lui Domnedieu prin servitorii legiuiti a S. Baserice; — nu audi neci astadi invetiandu si vestindu-se in S. nostra Baserica, decatu numai ce e bunu, santu si folositoriu pentru toti omenii atatu in lumea acést'a catu si in cealalta — vecinica, dorere inse, cà cei mai multi crestini din dîlele nostre orbiti de liberalismulu si cultur'a moderna, reu intielesa, ce predomnesce acum, incurcati in reutati si foradelegi, calca sub peciore totu ce e santu, ce e dreptu si ce e dela Domnedieu, suntu streini si nepasatori de Domnedieu, s. Baserica si sufletulu seu, traiescu aici asemenea vietuitoriloru necuventatore fara a cugetá la viét'a vecinica, unde are a dá séma fiacare despre faptele s'ale de aici, si *acést'a e caus'a caderei morale de acum*, cà decumva — precum celoru mai multi li place a crede — numai lumea acést'a, in care se nasce omulu, e tient'a si totu scopulu omului, — se nasce, traiesce si more, asemenea animaleloru, — atunci upde e faptur'a cea mai nobila alui Domnedieu pre pamentu inzeestrata cu min-te si intieleptiune, — unde e sufletulu nemuritoriu, tipulu si

asemenarea lui Domnedieu in omu? atunci, o atunci se nu ne miramu déca omenii liberalismului si a indiferentismului modernu, aici in lumea acést'a dorescu si nisuiescu a-si luá tota partea s'a de fericire, — fia prin insielatiuni, furturi, aprinderi omoriri seu prin vatemarea onorei altora; si decumva acea fericire dorita séu nu o ajungu, séu de o au ajunsu prin ceva nefericire erasi o pierdu, — ce mirare déca unii ca acesti'a se inveninéza, sinucidu seu altcum 'si facu capetu vietiei, candu dupa credinti'a loru cea rea, cu viéti'a acést'a de aici incéta tote, — de aci vinu apoi si cele mai multe rele, de aci mii si mii de insielatiuni, — a insielá frate pre frate, fii pre parinti, vecinu pre vecinu, supusu pre mai mare, unu omu pre altulu, dupa ei, nu e neci o vatemare de conscientia, numai se nu-i prinda cu fapt'a, si se nu-i traga la judecata, — de aci urma caderea nefericita atatu materiala, candu celea mai multe familie ajungu la cea mai mare si trista miseria, catu si morala, ruinânduse pacea si securitatea publica. *Dreptatea inaltia némulu, era pecatele impucineza semintiele.* ¹⁾

O de ar' cunósce toti crestinii de astadi acea putere, ce o are cuventulu lui Domnedieu vestitu prin gurele preotiloru Basericei, si ar' simtí lips'a mare ce are sufletulu nostru de cuventulu lui Domnedieu, càci ce e trupului mancarea, ace'a e sufletului cuventulu lui Domnedieu. Si acést'a cu atatu mai vertosu credemu pentru-ca cuventulu lui Domnedieu incaldiesce sufletulu si dà viétia acelui'a, — cuventulu lui Domnedieu sufletulu celu ingreuiatu cu pecate 'lu usioréza si-lu curatiesce, candu peccatosulu la ascultarea cuventului lui Domnedieu 'si cunosce pecatele si faptele rele cu urmarile loru triste pentru ace'a le uresce,

¹⁾ Pl. Solom. 14. 34.

le lapeda, si cu deplina credintia in indurarea lui Domnedieu se intorce curatitu; — de cate ori s'a intemplat iubitloru crestini cà celu mai mare peccatosu venindu la s. Baserica si ascultandu cu grigia cuventulu lui Domnedieu a esitu curatitu de peccate, si dupa aceea a inceputu si continuatu o vietia crestinesca.

Se cetesce in viéti'a santiloru despre s. Paulu, cà avé datina a siedé la usi'a Basericeii, cá se véda cu ochii sufletului pre cei buni si rei cari veneau la Baserica. Odata intr'o demanétia vediú intrandu in Baserica pre unu omu necredinciosu si plinu de peccate, de cari, cá prin nesce lantiuri erá tienutu, — la ce s'a intristatu Paulu, inse intristarea lui curundu s'a intorsu in bucuria, deora-ce peccatosulu audiendu chiar' atunci in predic'a ce se tiené in Baserica cuventele prof. Isaia: *de voru fi peccatele vostre cá mohoratiunea — carmesinulu — cá néu'a se voru albi!*¹⁾ s'a aprinsu in elu iubirea lui Domnedieu si ur'a catra peccate, s'a stêrnitu in elu speranti'a iertarei prin indurarea lui Domnedieu, s'a càitu de peccate, si invingêndu tota puterea deavolului ce-lu tiené legatu, se intorse acasa cu propusu curatu de a-si schimbá viéti'a, condusu de angerulu pazitoriu, cu a carui manuducere in tota viéti'a s'a v'a implení legea lui Domnedieu.

Crestiniloru! Asemene stramutare face cuventulu lui Domnedieu totudeauna si are totu aceasi putere de a inmoia anitele peccatosiloru, numai cà trebue se avemu si noi voitare a ni deschide urechile sufletului la ascultarea aceluia, si pastrandu cu grigia adeveturile audfite potemu fi siguri cà peccatulu si foradelegea nu se va incuibá in anitele nostre, cà vomu sci si poté a ne luptá cu triumfu in contr'a

¹⁾ Isaia I 18.

toturorū ispiteloru deavolesci; cuventulu lui Domnedieu are poterea de a preface din fîf urei, din fîf pecatului, fîf lui Domnedieu si eredi — moscenitori — imperatiei ceriului; inse se vedemu si mai bine ce folosu mare are ascultarea cuventului lui Domnedieu in partea

II.

Domnulu nostru Is. Christosu prin vestirea cuventului lui Domnedieu pre multi a trasu dela necredintia la primirea adeveratei credintia, pre multi, cari rateceau prin intunereculu paganatatei i-a adusu la cunoscinti'a adeveratului Domnedieu si multi, cari mai inainte orbecandu pre cãi ratecite erãu aproape de prapasti'a infioratoria a perirei, unu pasu inca si erãu cufundati in abisulu nefericitu a perirei, inse ascultandu cuventulu poternicu alui Domnedieu se oprira si intorcînduse cu despretiu dela celea de mai inainte fuserã scapati de perirea — osind'a — vecinica ce-i asceptã.

Cuventulu lui Domnedieu e calea comuna, pre carea toti potemu ajunge la Domnedieu la adeverat'a nostra fericire, — acest'a e de mare folosu toturorū celoru invetiati cá si celoru neinvetiati, celoru drepti si alesi cá si celoru pecatosi si rateciti, cãci catra toti dice Domnedieu: *ascultati-me pre mine si va fi viu sufletulu vostru!* ¹⁾)

Si pote cã preinduratulu Domnedieu pentru ace'a a lasatu cuventulu evangheliei cá si cale comuna toturorū pentru intorcere, ca a voitu, cá prin care porta (usia) a intratu mortea intre omeni, prin ace'a porta se intre si vieti'a, — era mortea precum bine scimu, a intratu prin urechi, candu au ascultatu protoparentii nostri in paradisu predic'a — invetiatur'a — mincinosã a deavolului

¹⁾ Isaia.

insielatoriu; asia dara prin urechi trebuie se intre si viéti'a ascultandu predicele, invetiatur'a cuventului lui Domnedieu, vestitu prin preotii Basericei.

De acést'a invetiatura santa au lipsa toti omenii, inca si celu mai intieptu, care ori si ce cultura si sciintia se aiba, cá omu cu minte marginita trebuie se asculte ce'a ce graiesce si invetia Christosu in s. Evangelia.

Davidu imperatulu catu erá de intieptu, totusi a avutu lipsa de invetiatur'a lui Natanu cá se-si cunosea peccatele, — Nabuchodonosoru imperatulu Vavilonului inca a trebuitu se scie dela Daniilu profetulu telcuirea visului seu despre arbore; — si asia toti, cari voiescu mantuirea sufletului au lipsa de ascultarea cuventului lui Domnedieu: *Celu ce este dela Domnedieu asculta cuvintele lui Domnedieu!* dice Christosu. ¹⁾

Dreptu ace'a iubiti crestini déca noi atata alergamu, ostenimu si asudamu pentru cascigarea celoru de lipsa spre sustinerea si imbracarea trupului nostru care si mai pre urma va fi mancarea vermiloru, cu catu mai tare se cuvine cá se nesuimu a ne cascigá nutrementulu sufletului nostru, care e nemoritoriu, bine insemnandu-ne cá ce e trupului mancarea, ace'a e sufletului cuventulu lui Domnedieu.

O cine ni va dá lacrimi, cá se potemu plange o asemenea nepasare de sufletulu nostru, — cine ni va dá cuvinte, cá se potemu defaimá o atare usioratate de minte. — numai uua dí de nu mananca omulu, cum se caiesce si e necesitu; — era sufletulu la cei mai multi, septemane, luna ba si ani intregi remane fora nutrementu, fora ascultarea si primirea cuventului domnediescu, si totusi nu li pasa, nu alerga spre saturarea aceluia.

¹⁾ Joanu VIII. 47.

Acum dara iubiti crestini cunoscându poterea si folosulu celu mare alu cuventului lui Domnedieu, se lu ascultamu cu sete totudeauna, candu se vestesce acel'a in Baseric'a nostra, se-lu inradecinamu acel'a in animele nostre, cà numai asia vomu poté fi crestini buni si placnti inaintea lui Domnedieu. AMINU.

Nicolau Marcusin.

Superstitiunea.

Superstitiunea este acea trista nebunía, care atribue obiectelor celor mai neinsemnate o importantia supranaturala. -- Superstitiunea este acelu balauru înaripatu, care imple viét'a noastră cu o eterna nelenisce, Superstitiunea creédia demoni, spirite, cari arunca imaginatiunea noastră in léganulu turmentelor. Incungiurata de o ceta de monstree inventati de ea insasi, ea ne aréta pre de o parte infernulu cu tóte suppliciurile lui, pre de ce'alalta calea catra ceriu, care se póte rescumperá prin anulete, talismane si rosarie etc. Acelor'a, cari i-urméza, li promite a li descoperi prin ajutoriulu vergelei farmecatória, tesaure ascunse, a aflá pétr'a intieptiloru si a redicá velulu viitoriului. Superstitiunea este sorgintea din care s'au nascutu fatalismulu, ereticismulu, sacrificiele de ómeni: autodaféele si cea mai formidabila plaga a omenimei: fanatismulu. Deja Plutarchu a disu, cà superstitiunea este unu reu cu multu mai mare decâtu necredinti'a.

Cine este in stare a enumerá tóte acele nebuníe, pre cari superstitiunea voiesce a ne face se le credemu. — Unulu este nenorocitu déca cade unu tipu de pre parete; celu-alaltu se infioreza pana la mórte, déca este elu alu 13-lea la mésa. Éra unulu se sparia de vede ardiendu trei luminari, celu-alaltu se ingrozescu candu vede dóue cutite incrucisiate. O oglinda sparta, o sararitia restornata, o pane pusa pre dosu, tóte acestea li vestescu nenorocire. O femeia se imbraca in vestimentele barbatului seu pentru-cá se póta nasce fora doreri; una-alt'a se teme de camesile cari suntu cusute vinerea, pentru-cá acestea camesie voru avé nenorocirea de a atrage la sene pre acele creature pre cari unulu din belele spirite le numi „Neronii rochieloru (fusteloru).“ Cinev'a póte se bea pana se face cá unu burete, fora cá se se imbete vre-odata, déca inainte de a bé declaméza nestimatulu versu: „Jupiter his alta sonuit clementer ab Ida.“ *E. M. Oettinger („Rosalba“.)*

IMNU FESTIVU

*pentru primirea solemnă a Înaltu Prea-Sântiei s'ale Domnului
Archiepiscopu și Metropolitu*

TEOCTISTU BLAJEVICIU

la sosirea I. P. S. s'ale în Eparchi'a Bucovinei.

Be ceriulu Bucovinei, o diare adî apare,
O diare luminósa de-unu mândru viitoriu, —
Si rugi de bucuría se 'naltia la altare,
Se 'naltia catra Domnulu a tóte tîtoriu.
E dí de bucuría, — e dí de veselire,
Ce farmeca poporulu de bene multu doritu;
Câci Domnulu prea-poternicu în 'nalt'a S'a marire,
Se fericésca tiér'a, adi bene a voitu.

Bisericei creștine tramisu-a adi lumina,
Lumina pentru viétia și scopulu ei prea sfântu, —
Protectoru 'naltu și tare, ce-'n inima-i îmbina
Dreptate ne 'ndoita c'-unu spiritu bunu și blându.
Deci salta Bucovina de multa bucuría,
Ér' tu biser'ca sfânta depune doliulu teu, —
Imbracate-'n vestminte de luciú și veselía,
Câci un sulu se apropia, ocupa tronulu seu!

Ér' noi standu cu credinția, virtute și constantia,
La ori-ce ocașiune și greu neprevestitu, —
În Teoctistu Blajeviciu avemu firma speranția
De unu viitoriu ilustru, de-unu tempu prea fericitu!
Si clerulu tiei nóstre, — toti frații drepti în Cristu
Eschiama cu-una voce: Traiése' alu nost' Parinte!
Traiésca nou sfintítulu! Traiésca Teoctistu!

Ciprian Golembiovschi.

Predica la inmormentarea unui preotu.

*„Cu totu sufletulu teu te teme de Domnulu si pre
preotii lui i onoreza.“ Sirachu VII. 30.*

O intemplare trista si dorerosa ne-a coadunatu aici la locul acest'a Tristi ascultatori! O intemplare neasceptata, carea imple de amaratiune multe anime bine-simtietorie: O intemplare, carea storce suspine de condolintia, de compatimire din multe pepturi a multoru amici si cunoscuti, a multoru superiori si supusi. O intemplare, carea atinge dorerosu celea mai delicate corde ale animei omenesci, celea mai scumpe legaturi de iubire ce numai potu esista intru o familia, intre unu parinte nobilu si fii sei preiubiti. — Asia este!

Dieces'a acest'a si-a perditu aci pre unu fiu alu seu preiubitu si stimatu de toti, pentru caracterulu seu nepatatu. Preotii acestui Districtu si-au perditu aci pre unulu dintre cei mai sinceri amici, pre unu confrate adeveratu in sensulu celu mai strictu alu cuventului.

Era' voi Tr. asc., voi iubiti poporeni ai acestui satu ati pierditu pre Preotulu vostru, pre parintele vostru sufletescu!

Preotulu vostru multu iubitu si multu onoratu decatra voi decatra toti, mai multu nu este. Mai multu nu este acel'a, care in decursu de douedieci si patru ani a petrecutu aici intre voi, luptandu-se in continu cu resolutiune si cu jertfire de sene, luptandu-se pana la adinci betranetie pentru benele vostru sufletescu — pentru fericirea voftra eterna.

Multi seraci si-au perditu aci intre acestea patru scanduri pre ajutatoriulu si spriginitoriulu seu; multi necasfi pre mangaiatoriulu seu si multi intristati pre stergatoriulu lacrimeloru s'ale.

Acest'a predica funebrala s'a disu de catra auctorulu, cu ocasiunea inmormentarei fostului preotu in Cehalulu romanu, **Vasilii** candu-va **Corbu**, in 16 Martiu 1877.

Si voi tristiloru ffi si consangeni, — oh a vóstra perdere cine o-ar' mai poté descrie? A vóstra intristare si amaratiune cine o-ar' mai poté aretá prin cuvinte?!

Dorerea nóstra este generala. Perderea unui Preotu e semtita decatra toti acei'a, cari numai au fostu in relatiuni, in legatura cu dinsulu. Pentru-cà unu preotu bunu si adeveratu, cum a fostu si adormitulu in Domnulu, este unu angeru paditoriu alu credintiosiloru sei. Elu grigiesce din tóte poterile s'ale de cea mai scumpa avere a societatiei omenesci grigiesce I. de liniscea sufletului credintiosiloru sei; II. déca ace'a linisce ar' ff conturbata seau pierduta, de recascigarea ei; si a III-a Preotulu aduce cea mai santa jertfa Parintelui cerescu pentru poporulu seu iubitu.

Aceste trei voiescu a vi-le aretá pre scurtu in trei parti a-le cuventarei mele, rogandu-ve, cá se me petreceti cu atentiunea pretiuita a vóstra!

Era tu Domnedieule potente, intaresce cuventele mele, cá aflandu acelea resnetu in anim'a auditoriloru mei, se produca acolo fructulu doritu!

I.

Cu câtu este mai scumpa si mai nepretiuvera o avere in lumea acést'a, cu atát'a are mai mare valóre si insemnatate acel'a, in acàrui mani se depune acésta avere.

Viéti'a Imperatului este nepretiuvera nu numai inaintea nóstra a supusiloru sei, ci este scumpa chiaru si inaintea lui Domnedieu, pentru ace'a, grigi'a asupr'a acelei vieti nu se concrede ori-si-cui. Barbati probati trebue se ffe toti acei'a in a càroru mani se depune grigi'a preste acestu tesauru scumpu alu natiuniloru si popóreloru, barbati cari si-au datu mfi de dovedí despre caracterulu seu nepetatu, despre fidelitate si credintia nerestornavera catra Majestatea sa. Barbati, cari suntu gata cu bucuría in totu momentulu déca se-ar' recere, a-si versá sangele, si a-si sacrificá viéti'a pentru Majestate.

Si óre acesti barbati nu suntu ei óre cei mai de mare insemnatate, si cei mai pretiuiti dupa Majestatea s'a inaintea natiuniloru si a popóreloru?

Ba asié este, Tristi ascultatori!

Si pentru-ce? Pentru-cà averea, a carei grigia s'a depus in man'a loru, este cea mai scumpa si cea mai nepretiuivera inaintea ori-càrui cetatianu bunu, inaintea natiuniloru si a popóreloru.

Viéti'a unui imperatu este depusa si in manile Preotului Tristi ascultatori! pre carea, déca preotului cu zelulu seu, si neobosinti'a s'a 'i va succede a o aperá de pericle si mórte, acelu imperatu va domní nu numai in lumea acést'a, cá imperatií pamentesci, ci va domní fericitu in lumea venitória pana in eternitate.

Unu imperatu puternicu este acest'a, care domnesce nu preste un'a tíera, nu preste un'a parte a lunei ci domnesce preste intregu universulu materialu.

Poterei lui se supunu tóte celea create de Domnedieu aici pre pamentu, marea, uscatulu, chiaru si venturile potente, si tóte vietuitóriele acestui rotogolu.

Poternicu este imperatulu acest'a, si totusi viéti'a lui este de mfi de ori mai periclitata, decâtu viéti'a imperatíloru pamentesci. Nu este dí, nu este óra, nu este minuta, in carea se nu se scóle asupr'a vietiei lui mfi si mfi de inimici gigantici.

Acestu imperatu puternicu este sufletulu omului, Tr. asc., si viéti'a lui este liniscea si pacea cu sene ênsusi.

Seau nu sufletulu omului este acel'a, care domnesce preste totu ce e materialu, ce e trupescu pre pamentu?

Ba asia este!

Omulu corporalmente este fórte debilu si nepotentiosu. Inse sufletulu intr'ênsulu, cu puterea s'a — mintea, 'lu face pre omu se domnésca preste animale cu multu mai puternice, decâtu densulu. Elu poruncesce animaleloru, si animalele desí suntu mai puternice decâtu densulu, 'lu pórtá cu fidelitate dintr'unu satu intr'altulu, dintr'o tíera intr'alt'a si 'i casciga pana de tóte dílele; 'lu asculta, i-se supunu fora reserva ca unui imperatu, ma 'lu nutrescu chiaru si cu carnea s'a, cu trupulu seu. — Sufletulu cu puterea s'a — mintea 'lu face pre omu se domnésca preste ape si màri.

Inchiptî-ve Tr. asc.! satele aceste din pregiurulu nostru pana la celea mai indepartate orasie, cetati, cà ar' fi tôte o apa mare, de dieci de stângeni de afunda. Asia este marea. O singura clatire, o singura miscare a ei ar' fi in stare se inghitia sate si orasie. — Se asiédia cu corabi'a s'a pe spatele ei, cum ar' siedé pe spatele unui animalu blandu, intinde nisce panzuri, si ascépta cu lenisce o alta potere alui Domnedieu — ventulu; acest'a vine cu fidelitate, 'lu ié, si 'lu duce preste mile de locu in tieri indepartate. — Si óre cine 'lu invétia pre omu la atât'a intieptiune? Óre trupulu acestu nepotentiosu si bolatecu? Ba nu! Sufletulu cu poterea s'a — mintea. Sufletulu cu poterea s'a — mintea — 'lu face pre omu capace a strabate chiaru si in anim'a pamentului, a sfarimá si nimicí si cele mai gigantice stanci si a scóte de acolo sare, auru si argentu. Sufletulu cu poterea s'a mintea a invetiatu pre omu a folosí paturele pamentului, a le silí pre acelea asia dîcându, cá se-si aduca fruptele sale salutare, se-i aduca lui nutrementu, — cu unu cuventu: sufletulu este cascigatoriulu a intregi fericiri omenesci, acumu si aici pre pamentu. Sufletulu este dara imperatulu, — care domnesce preste totu ce e trupescu pre pamentu.

Sufletulu inse numai pâna atunci este capace de a depleni aceste lucruri maretie si de a ne aduce fericire pâna candu este leniscitu si impacatu cu sene. Leniscea si pacea cu sene ênsusi forméza — asia dîcându — viéti'a lui.

Acésta lenisce, acésta avere scumpa a omenimeí este depusa ia manile preotului, Tr. asc.!

Preotulu este chiamatu a grigí de liniscea sufletului credintiosiloru sei. Elu va dá séma de acésta avere inaintea lui Domnedieu.

„Buzele preotului — díce sant'a Scriptura — voru pazi scienti'a, si lege voru cercá din gur'a lui, cà densulu angerulu Domnului atotutienatoriului este. ¹⁾ Fíiulu omului — díce Domnulu — te-am pusu de pazitoriu casei lui Israilu

¹⁾ Malachi'a 2, 7.

*si de nu vei muștrá pre celu foradelege se-si parasésca ca-
lea, acestu fora Domnedieu va perí in foradelegea s'a, dar'
sangele lui 'lu voiú cere din man'a t'a, si pentru sufletulu
lui, sufletulu teu se va dá." 1)*

Éca respundietatea Preotului. — Oh Dómne! Elu pentru totu sufletulu, care s'ar' pierde de sub man'a lui, cu sufletulu seu trebue se garanteze inaintea lui Domnedieu.

Cátu de scumpa este leniscea sufletului, nu si-o póte inchipuí nimene altulu, numai acel'a, care a pierdutú odata acést'a lenisce. — Dà-i omului curti si palate pompóse, pune-i sub dispușetiunea lui averi colosali, dà-i totu, ce numai se recere la fericirea pamentésca, si î-i ié liniscea sufletului, si elu va ff celu mai nefericitu in lume!

Vedi de multe-ori câte unu domnu mare, siedindu posomorítu intr'unu coltiu alu curtei s'ale. Inaintea lui se estindu siesuri placute, campie pline de semenaturi si iérba, cari tóte suntu ale lui. Avut'a, bunastarea si fericirea curgu din tóte partile cá ap'a in curtea lui, si elu siede necesítu si intristatu. Si óre pentru-ce? — De securu leniscea sufletului seu nu e acasa. Cugetele s'ale triste sbóra la ceva lucru, care î-i vatema sufletulu seu. Numai elu scie ce ascunde anim'a s'a, numai elu scie cum a ajunsu in starea in care se afla acumu.

Vedi pre altulu, intru-o trasura frumósa; vestimentele lui, metasuri; cái minunati pasiescu cu superbia inaintea carutiei sale pompóse, tragându-lu saltandu si voiiosi, cugeti cá sbóra la nori. Privesce numai la faci'a lui intunecósa! Fruntea lui e acoperita de nori grei, de cugete triste. Nu-lu intereséza vestimentele s'ale scumpe, neci caruti'a pompósa, neci cáii sei voiiosi si superbi, faci'a lui e posomoríta si cugetatória, încátu dintru ace'a, cá dintr'o carte poti se cetesci nefericirea ce elu o semte. Leniscea sufletului seu e dusa de acasa, si elu se semte celu mai nefericitu in lume. Numai elu scí ce duce in pieptulu seu acoperitu de metasa.

1) Ezechielu 33, 78.

Oh, Tr. asc.! infioratoriu lucru este a nu avé lenisce in sufletulu nostru! „*Grózmicu lucru este — dice sant'a Scriptura — candu îns'a-si reutatea manturisesce si invinovatiesece.*“ ¹⁾

Avemu aicea in peptulu nostru unu jude aspru si nepartinitoriu, care se numesce: conscientia.

Fà numai cev'a pecatu mare, ascunde-lu acel'a apoi ori-câtu de afundu in pâturele animei t'ale, încâtu nimene in lume se nu-lu póta neci cugetá, cà acel'a esista in anim'a t'a. Si judele din peptulu teu te va acusá in continu, nu-ti va dá pace neci repausu, te va torturá la mancare, la beutura, in somnu, in odihna si in lucrurile tale încâtu lumea acést'a tí se va preface intr'unu iadu ingrozitoriu. Acést'a asia a fostu decandu susta lumea. „*Pururea a luatú celea rele cunoscienti'a tulburata.*“ ²⁾

Cáinu ucise pre fratele seu. Conscienti'a 'lu facú fugariu pre pamentu ne-dându-i repausu neci diu'a neci noptea, alergá cá unu nebanu prin vai, prin deluri si codrii pustii, pana in urma vediatu fiendu decatra Lamechu, si cugetatu de unu animalu selbatecu, fú impusicatu.

Asié de nefericitu e acel'a care 'si perde leniscea sufletului seu. Asié avere e leniscea sufletului.

Candu ai lenisce in sufletulu teu. atunci ai fericirea, ai raiulu pe pamentu. 'Ti plinesci voiosu lucrurile tale si dormi leniscitu somnulu teu recreatoriu.

Acést'a avere scumpa a omenimei este depusa in manile unui Preotu. Spre ingrigirea si sustienerea acestei'a suntu indreptate tóte cuvintele, tóte invetiaturele sante, si tóta nisuinti'a unui preotu adeveratu, cum a fostu si adormitulú in Domnulu.

Si déca pre langa tóte silintiele preotului, leniscea sufletului a unui'a seau altui'a dintre credintiosi se-a perdutu prin peccatele facute, éra numai singuru preotulu este in in stare a recascigá ace'a linisoe, despre-ce in partea a

¹⁾ Int. Sol. 17. 20.

²⁾ Int. Sol. 17. 11.

II.

Ai facutu pecate. Ti-ai pierdutu leniscea si pacea sufletului teu. Din ffiulu iubirei si alu indurariloru, te-ai facutu ffiulu blastemului si inamicu Parentelui teu cerescu. Dela Domnedieu ai asceptatu pana acuma numai daruri, ajutoriu si binecuventare; éra acum'a nu ai ce asceptá decâtu numai man'á s'a, man'á s'a isbanditória, cá se isbésca in tene fora crutiare si se te pedepsésca dupa vrednicía.

In lumea acést'a, in averile, desmierdatiunile si bucuríele ei, indaru vei cercá consolare si fericire, ca tóte poterile naturei suntu rescolate in contra t'a, cá se te pedepsésca pentru pecate, precumu díce sant'a Scriptura: „*Foculu si grindin'a, fomctea si mórtea, tóte aceste stau gata spre resbunare; dentii fereloru, scorpiele si sierpii si sab'á isbânditória tóte suntu gatite pentru cei necredentiosi.*“ ¹⁾ Seau vei cercá consolare in sanatatea t'a, seau in averile t'ale? Dar' audi ce díce Moisi in sant'a Scriptura: „*De nu vei ascultá mandatele lui Domnedieu, Domnedieu te va pedepsi cu bóle, cu seracia, cu ciurma, cu neintocmirea aerului, cu tempuri rele, si va face cá se fíi silitu a sierbí dusmaniloru in fóme pururea, in parasire si desonóre.*“ ²⁾

Seau dóra vei cugetá, la ce'alalta lume?

Oh! dar' acolo óre ce te ascépta? Nu te ascépta óre pedépsa infioratória? Nu te ascépta doreri si torture eterne? Nu plansu fora mangaiare?

Cáci — precumu díce santulu Anselmu — „*de desubtu va stá deschisu iadulu intunecatu, de-asupr'a judecatoriulu resbunatoriu, ací pamentulu ardiendu, tóta faptur'a gata a primí respłata, va stá cu conscientia miscatória in anima. Si acolo, unde abia se va mantuí celu dreptu — pecatosulu ce va face?*“

Éca sórtea ta oh pecatosule nefericitu!

Ti-ai petrecutu tóta viéti'a in foradelegi, adaugandu

¹⁾ Sir. 29, 35.

²⁾ Moisi II. Lege 28. 50.

pecate catra pecate. Vene o dî, candu tóte poterile t'ale te parasescu. Morbulu te cuprinde cu poteri incordate si te doborá la patu. O dî, póte o óra numai, si treci din viétia incarcatu de pecate.

Oh tristii mei ascultatori! dorerosu lucru, candu unu bietu moritoriu ajungându la ór'a mórtei s'ale nu pote se cugete cu mangaiare la faptele sale bune, càci nu le arè, ci numai cu spaima si ingrozire la peccatele si foradelegile sale innegrite. Elu vede inaintea ochiloru sei in tota marimea s'a acelu locu cumplitu care se numesce: iadu. Acelu locu, unde, precum dice S. P. Laurentiu Justinianu --- *„e focu nestinsu, o plangere fora incetare si lacrimare amara; acolo e intunereculu celu infricosiatu; acolo privirea draciloru uriti si spurcati; acolo e desperare fora mantuire; acolo torture fora mangaiare; acolo judecata fora compatimire si fora iertare; acolo mani'a judecatoriului pururea si fora incetare mustrându.“*

Aceste suntu cugetele infioratorie, cari tortureza pre unu bietu moritoriu, care si-a pierdutu leniscea sufletului seu prin pecate.

Si ore unde se-si afe elu mangaiare intru acésta stare nefericita a s'a? Unde ajutoriu, in nepotinti'a sa sufletésca? Unde balsamu vindecatoriu raneloru sufletului seu?

Nicairi in lume, Tr. asc. nicairi, numai singuru la Preotu. Singuru numai in man'a preotului este depusa acea potere de a recascigá leniscea perduta a sufleteloru credintiosiloru sei.

Nu este acea avere in lume, nu potere nici domnia, carea se fia in stare a redá sufletului netericitu leniscea perduta prin pecatu, afora de Preotu.

Neci chiaru angeriloru in ceriuri nu se-a datu poterea carea se-a datu Preotului pre pamentu, cà nici angeriloru nu se-au disu acelea cuvinte, cari se-au disu Preotiloru decatra Domnedieulu celu puternicu, decatra Domnulu nostru Isusu Christosu.

„Luati spiretulu santu — dice Christosu — si caror'a veti iertá pecatele, iertá-se-voru loru, si caror'a le veti tiené, tienute voru fi. — Ori cate veti legá pre pamentu voru fi legate si in ceriu, si ori cate veti deslegá pre pamentu, voru fi deslegate si in ceriu.“

Asié dara numai singuru Preotulu este in stare, cá unu'a, care si-a perdutu leniscea sufletului seu prin pecatele comise, si estu modu se-a facutu nefericitu, se-i recascige éراسi fericirea perduta.

Oh, mare indurare a lui Domnedieu!

Déca ti-ai perdutu I. Crestine, leniscea sufletului teu, déca pecatele tale, cá totu atati'a inimici inversiunati te persecutéza diu'a si nóptea, nedandu-ti locu de odihna, — déca estu modu ai devenitu celu mai nefericitu in lume: scolà-te cá fiulu celu ratecitu, care si a mancatu averea in tieri straine si a ajunsu la fómete mare, si a disu: scoál-me-voiu, si me voiu duce la tatalu meu; scola-te si te dú la Parintele teu sufletescu, la Preotu! Du-te cu anima infranta si sufletu umilitu, marturisesce-ti pecatele t'ale cu sinceritate, fora faciaria, si acel'a, in loculu Parintelui teu celui cerescu te va primí, precum a primitu parintele din sant'a scriptura pre fiulu seu ratecitu, si-ti-va dá nu anelu, neci vestmentu nou, ci ti-va dá mai multu, ti-va dá un'a avere, care ajunge mai multu decatu tote averile si bunatatile lumei, ti-va redá averea perduta, leniscea sufletului teu, care numai singura este in stare a te face fericitu intru acést'a si in ce'alalta viatia.

Si de reintorcerea t'a se voru bucurá nu o casa de omeni, precum se-au bucuratu de reintorcerea fiului celui ratecitu, ci se voru bucurá toti santii si angerii in ceriuri, tote poterile si capeteniile, càci asié se bucura la rentórce-rea unui pecatosu; si spre ospetarea t'a, Preotulu nu va junghiá unu vitielu, precum se-a intemplatu acést'a la fiulu celu ratacitu, ci va junghiá si sacrificá pre insu-si Domnulu nostru Isusu Christosu, santu trupulu si scumpu sangele acelui'a, cá se nutrésca sufletulu teu spre fericire in acést'a si in cealalta lume, in viati'a eterna.

Déca ai ajunsu la patulu nepotintiei t'ale, déca peccatele t'ale stau in giurulu patului teu, cá totu atatia inimici amenintatori, déca cugetele t'ale te torturéza incatu stai se mori de frica si spaima: adúti aminte de lotrulu de pe cruce, chiama pre Preotu, pre parintele teu sufletescu, si elu va grabí cu iubire la patulu suferintieloru t'ale, si ti va iertá peccatele t'ale, recascigandu-ti est'modu leniscea sufletului teu mantuindu-te de iadulu infioratoriu si deschidendu-ti raiulu cu fericirea s'a eterna.

Asié mare folosu aduce Preotulu societatei omenesei! Astfelu de consolare tinde elu sufletului neeasitu atunei, candu acel'a nicairi in lume nu-si afla consolare.

Si fiendu ca nimene in lume nu este fora de peccatu, apoi intru imperati'a lui Domnedieu nici unu peccatosu nu póte se intre: asié dara, nimene in lume fora de ajutoriulu preotului intru imperati'a lui Domnedieu nu va intrá. Pentru ace'a a disu Christosu santului Petru: „*Tie 'ti vom dá chieile imperatiei ceriurilor.*“

Dar' inca Preotulu, in tote dominecile si serbatorile aduce cea mai santá si mai maretia rogatiune Parintelui cerescu pentru poporulu seu prea iubit, aduce celu mai santu sacrificiu in sant'a liturgia, despre ce inse in partea a

III.

Domnedieu a iubit dintru inceputu sacrificiulu. Pentru ace'a elu insusi a invetiatu pre cei de-antái locuitori ai pamentului, cá se aduca sacrificiu spre adorarea lui si a petrecutu totudeaun'a cu atentiune aducerea sacrificieloru. Scimu, ca sacrificiulu lui Cainu, fiendu-ea nu a fostu adusu din iubire catra Domnedieu si a fostu adusu din celea mai rele bucate, nu lu-a primitu, si fumulu din acestu sacrificiu se-a latátu pre pamentu, nu lu-a lasatu Domnedieu cá se se inaltie la dinsulu la ceriu.

Éra sacrificiulu lui Avelu, fiendu adusu cu credintia si iubire, din mielusieii cei mai frumosi a turmei s'ale — lu-a primitu; si fumulu din acestu sacrificiu se-a inaltiatu la ceriu, semnu, cá a fostu iubit inaintea lui Domnedieu,

În întregu decursulu Testamentului vechiu, a rînduitu Domnedieu preotime, carea se se ocupe cu aducerea sacrificieloru.

Dar' tote acelea sacrificie erau numai umbra, numai tipulu sacrificiului maretu, ce erá se se aduca în Testamentulu nou.

Acolo se sacrificau mielusiei, vitiei, porumbi, turturele si alte animale.

Éra pe altariulu nostru, prin manile umilitulu Preotu se sacrifica Acel'a, care domnesce ceriulu si pamentulu, marea si uscatulu si tote cate suntu; se sacrifica sub speci'a panei si a vinului însusi Domnulu nostru Isusu Christosu, Domnedieulu celu adeveratu cu santu trupulu si scumpu sangele seu atunci, candu însusi Christosu dice prin sierbulu seu Preotulu cuvintele: „*Luati mancati, acest'a este trupulu meu care se frange pentru voi spre ertarea pecatelor; aceste se dicu asup'r'a panei, éra asup'r'a vinului: beti dintru acest'a toti, acest'a este sangele meu a legeri cei noue, care pentru voi si pentru multi se vérsa spre ertarea pecatelor.*“

Dupa cuvintele acestea, în sant'a liturgia, pana nu remane mai multu pane nici vinulu vinu, ci în momentulu candu se rostescu cuventele amentite, pana indata se preface în adeveratu trupulu, si vinulu în adeveratu sangele Domnului nostru Isusu Christosu., adeca dulcele Isusu descinde nevediatu cu santu trupulu si scumpu sangele seu divinu pe altariile nostre, în manile umilitulu Preotu, cá se fia prin acest'a adusu ca sacrificiu Parintelui cerescu.

Oh! deregatoria marétia si santa; deregatoria, catra carea omulu cu slabitiunile sale — déca nu lu aru adumbrí darulu divinu, — nu aru fi vrednicu nici se se apropie, nu! ci angeri din ceriuri se-arú recere la acestu pré-santu sacrificiu.

„*Serviciulu preotiescu se administra pre pamentu, inse cu totu dreptulu se pote pune în ordulu lucruriloru ceresci. Nu e întemeiatu neci de omu, neci de angeru, neci de archangelu, neci de fientia creata ci de însusi Mantuitoriulu si totusi omulu moritoriu se fia în stare a se ocupá cu ser-*

viciulu angeriloru? Inca in testamentulu vechiu merele de granatu, pietrile cele pretioase la peptu, legatura copitole mitr'a umerariulu, pieptariulu de argintu si sant'a santeloru erau frumsetiele celé mai pompose a-le preutiei, acestea impléu de farmecu pre privitori, ¹⁾ — *Ér deca arunci o privire cu atentiune preste preuti'a darului, tote acele se cufunda cu totu farmeculu loru celu infricosiátu in o minutia neinsemnata, si se adeveresce si aici acé'a, ce se-a dîsu despre lege. Pentru-ca, si cea marita nu se considera cá marita in contra acestei stralucite mariri... ²⁾ Cáci canta! Domnulu sta pre altariu ca victima. Preutul cufundatu in rogatiune fierbinte se devotéza sacrificiului cu tota puterea sufletului seu, toti-su coloriti cu rosiiu de sangele celu prea scumpu alu mielului de jerfa: Poti tu privi la scen'a ast'a cu nepasare? Cugeti cá mai stai pe pamentu si resufli in cerculu omenescu? Oh ba nu! Ai depusu totu in cursulu afecteloru pamentesci si cu sufletulu curatu ventilezi pre de asupr'a in ceriu, privindu cu anima curata minunile ceresci.* ³⁾

Acestu sacrificiu, care este celu mai santu si celu mai placutu inaintea lui Domnedieu 'lu aduce preotulu in tote dominecile si serbatorile nu pentru sine, ci pentru poporulu seu credintiosu. 'Lu aduce, cá Domnedieu se se indure, si se erte atatea reutati si faradelegi ce se-au latítu in poporu, si se tramita daru de reintorcere si penitentia in anim'a poporului si binecuvéntarea s'a parintiésca.

Preotulu se roga nu pentru sine, ci pentru poporulu seu, — nu o ora, nici o dî, seau o luna, ci se roga in tota viéti'a s'a, se roga panace-si pune manile pe pieptu, si inca in celu mai santu sacrificiu, in sant'a liturgia.

Trei ve-amu aretatu Tr. asc! dintre deregatoriile multe si grele ale preotului; trei, fora de cari neci unu moritoriu nu pote fi fericitu neci pre pamentu neci in ceriu adeca: grigi'a de leniscea sufletului, recascigarea acestei'a,

¹⁾ Moisi 28.

²⁾ Corint. III, 11.

³⁾ Cartea III a Santului Joanu Chrisostomu despre preutia capu 4.

decumva se-a pierduțu si aducerea pré santului sacrificiu. Pentru aceste se ostenesce Preotulu in tota viétî'a s'a, pentru implinirea acestor'a cu acuratetia si scumpetate. Elu nu cugeta la ostenelele sale, neci chiaru la sanetatea s'a, càci a garantatu cu sufletulu seu pentru implinirea acestor'a.

Aceste le-a implinitu pentru voi Tr. asc! cu diligintia si scumpetate si Preotulu vostru iubit, care acumu se despartiesce de voi poporeni credintiosi, le-a implinitu luptandu-se cu multe lipse si neajunse, cu multe greutate.

Asié este demnule Preute adormitu in Domnulu, ti-ai implinitu deregatori'a cu scumpetate pana la adînci betranetie, ai incaruntîtu in deregatori'a cea santa a Domnului luptandu-te cu resolutiune pentru binele poporului. Si acumu, sufletulu teu nobilu lasà-lu se se innaltie la Parintele gerescu, spre a-si luá coron'a osteneleloru s'ale. AMINU.

Vasilie Criste.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

La mórtea unei copile.

Erá juna 'ncantatória,
Unde-i adi frumséti'a-i óre?
Erá crinu dalbu, gratiosu:
Unde-i adi scumpu-i mirosu?..

S'a 'naltiatu in sboru la stele,
Lasandu animi multe 'n gele;...
Ori ce zîmbetu linu, voiosu
Adi schimbátu e 'n plansu doiosu.

* * *

Plange mum'a iubitória,
Càci s'a stinsu álu vieti-i sóre;
Plange ceriulu, cf. si éa:
Cà-a perdatu o dalba stea.

Plangu florile 'n gradinióra
C'au perduťu o sorióra;
Plange campulu auritu,
C'a perduťu unu crinu iubit;

Plangemu toti, c'o primavéra
S'a schimbatu in iérna-amara...
Numai raiulu e voiosu
Pentr'unu angeru nou, frumosu.

* * *

Se nu plangemu nici noi dara!
Tóte florile-au se piéra:
Dar' nici candu áice diosu
Nu piere si-álu loru mirosu,

Ci — luatú fiindu din sóre —
La elu caut' ér' se sbóre,
Si 'n a ceriului santu plaiu
Are vecinicu dulce traiu.

Petru Dulfu.